

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет дошкільної та початкової освіти імені Валентини Волошиної
Кафедра початкової освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня «магістр»

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ
ДО ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ**

Студентки 2 курсу, групи БПДЗ
Освітньої програми: Початкова освіта.
Дошкільна освіта
Спеціальності: 013 Початкова освіта
Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти: магістр
Стратій Наталі Олександрівни

Науковий керівник: д. п. н.,
доц. Василюк Алла Володимирівна

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2022 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ	Error! Bookmark not defined.
1.1. Аналіз поняттєво-термінологічного апарату дослідження	Error! Bookmark not defined.
1.2. Характеристика основних компонентів готовності до шкільного навчання...	Error! Bookmark not defined.
1.3. Сучасні підходи до організації умов для підготовки дітей до школи	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ДІТЕЙ ДО ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ	Error! Bookmark not defined.
2.1. Діагностики визначення рівня підготовленості дітей до навчання та аналіз власних досліджень	Error! Bookmark not defined.
2.2. Організація педагогічного процесу підготовки дітей до шкільного життя	Error! Bookmark not defined.
2.3. Методичні рекомендації щодо підготовки майбутніх педагогів до роботи із старшими дошкільниками	61
ВИСНОВКИ	6
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

Вступ до школи є важливим випробуванням й початком нового етапу в житті дитини, входження її у світ знань і дотримання нових обов'язків як учня. Особистісний аспект готовності дитини до навчання визначається сформованістю її психічних процесів та якостей, необхідних для опанування навчальною діяльністю та навичками формального спілкування. Дана проблема є соціально значущою, оскільки важливо не лише підготувати дитину до навчання, але й дати їй можливість вибудовувати стосунки з новим соціальним оточенням: однокласниками, учителями та іншими працівниками школи.

Обов'язковість передшкільного навчання актуалізує проблему підготовки дитини до школи. Відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту», кожна дитина п'ятирічного віку впродовж року до початку шкільного навчання зобов'язується до освіти, що здійснюється у різних типах дошкільних закладів, навчально-виховних комплексах «дошкільний заклад – початкова школа», у групах п'ятирічок при Центрах розвитку дітей, а також загальноосвітніх школах за єдиними програмами. Упровадження адаптаційно-ігрового періоду початкової освіти (1-2 класи) в умовах НУШ створює передумови поступового психологічно-комфортного переходу дитини від ігри до навчання, які є провідними видами діяльності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

Наукове підґрунтя формування готовності дитини до школи розробляли відомі психологи та педагоги (Ш. Амонашвілі, Л. Виготський, П. Гальперін, В. Давидов; Д. Ельконін, О. Запорожець, Г. Костюк, О. Леонтьєв, Ж. Піаже, В. Сухомлинський та ін.). Загальнопедагогічні, методичні, психологічні та організаційні аспекти проблеми пропедевтики початкового навчання представлені в публікаціях Г. Беленької, О. Богініч, А. Богуш, Н. Бібік, З. Борисової, Т. Бондаренко, Л. Федорович, Т. Пантюк, Ю. Савченко, Н. Черепані, С. Уфимцевої.

Науковий інтерес представляють дослідження проблем шкільної адаптованості та дезадаптованості, їх причин та особливостей проявів (М. Антропова, М. Безруких, Ф. Березін, Т. Володенкова Д. Колесов, І. Кулак, І. Лаптева, А. Хрипкова та ін.).

Підготовленість до шкільного навчання закладається у сім'ї, формується в дитячого садку та початковій школі. На жаль дедалі збільшується кількість учнів, які мають проблеми з налаштованістю до навчання та відчують стан дезадаптації, пов'язаної із соціально-психологічним входженням дитини в шкільне життя й учнівський колектив (М.

Бітянова, Г. Бурменська, І. Дубровіна, О. Захаров, В. Оржеховська та ін). Згідно з даними сучасної статистики, до 70 відсотків дітей-шестирічок не підготовлені до навчання у школі [3]. Тоді як значення підготовленості до шкільного навчання важко переоцінити, оскільки її ефективність визначає успішність навчання і подальший розвиток особистості.

Феномен «підготовка дитини до школи» нами розглядається як загальна і спеціальна підготовка дітей дошкільного віку, яка забезпечує їх фізичний, психічний і соціальний розвиток відповідно до індивідуальних можливостей, нахилів і здібностей, які обумовлюють поступову інтеграцію в шкільний освітній простір. Тобто, це характеристика особистості дитини, яка опосередковується засвоєними знаннями, вміннями, навичками ігрової, трудової й пізнавальної діяльності, впливом сім'ї, закладу дошкільної освіти й школи, суб'єкт-суб'єктною партнерською взаємодією між учнями, вчителями та батьками, що виявляється в процесі стартового, поточного та фінішного діагностування якісними змінами особистості дитини (її активністю, самостійністю, творчістю).

Актуальність проблеми та її недостатня розробленість спричинили вибір теми дипломної роботи ***«Організація підготовки дітей до шкільного навчання»***.

Об'єкт дослідження: готовність дитини до шкільного навчання.

Предмет дослідження: процес підготовки майбутніх першокласників до навчання у школі.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично перевірити шляхи успішної підготовки дітей до школи й розробити відповідні методичні рекомендації для майбутніх вчителів.

Мета і предмет дослідження зумовили необхідність вирішення наступних **завдань**:

1. Здійснити аналіз поняттєво-термінологічного апарату дослідження.
2. Дослідити основні компоненти готовності шестирічної дитини до шкільного навчання.
3. З'ясувати сучасні підходи до організації підготовки дітей до школи.
4. Діагностувати рівень підготовленості дітей до навчання.

5. Розробити спецкурс з підготовки дітей до шкільного навчання для майбутніх вихователів ЗДО.

Методи дослідження:

- *теоретичні* (аналіз психологічних та педагогічних джерел, навчально-методичних посібників, педагогічної документації закладів освіти з метою визначення сутності, структури, особливостей ефективної підготовки дітей до шкільного навчання, а також стану роботи в закладах освіти з цієї проблеми);
- *емпіричні*: (діагностика функціональної шкільної готовності дітей за допомогою тесту Керна-Йірасика, анкетування учнів та їх батьків з метою визначення рівня їх навчальної мотивації та адаптації до шкільного життя; опитування вчителя першого класу, педагогічне спостереження).

Експериментальна база дослідження. Емпіричне дослідження здійснювалося на базі ЗЗСО I-III ступенів, с. Слобода-Шаргородська, Шаргородський район, Вінницька область. У дослідженні брали участь 12 учнів першого класу.

Основні результати дослідження висвітлено в п'яти публікаціях авторки:

1. Стратій Н. Роль сім'ї у підготовці дитини до школи. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: зб. матер. V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., (Вінниця, ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О. Голук. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 409-411.

2. Стратій Н. Особливості адаптації першокласників до навчання у школі. Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: зб. матеріалів XXXIII Міжнар. наук. практ. інтернет-конф., 15 жовтня 2021 р. Переяслав, 2021. Вип. 33. С.187-189.

3. Стратій Н. Визначення готовності дитини до навчання у школі. Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку: мат. II Міжнар. студентської наукової конференції (Т.2), м. Миргород, 5 листопада, 2021 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2021. С. 32-34.

4. Стратій Н. Особливості підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у школі в умовах закладу дошкільної освіти». Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами (П'ята школа технологій інклюзивної освіти): зб. матеріалів V Всеукр. науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Вінниця, ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 17-18 листопада 2021 р. С. 599-602.

5. Стратій Н. Організаційно-педагогічні умови підготовки дитини до шкільного навчання. Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: збірник матеріалів XXXIV міжнар. науково-практичної інтернет-конференції, 10 січня 2022 р. м. Переяслав, 2022. С. 170-173.

Дипломна робота складається зі вступу, 2 розділів (6 підрозділів), висновків, списку використаних джерел (95 найменувань, із них 1 – іноземною мовою) та 10 додатків. Робота проілюстрована 4 рисунками та 4 таблицями.

Загальний обсяг роботи становить 100 сторінок, із них 68 сторінок – основного тексту.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі теоретично обґрунтовано і емпірично перевірено шляхи успішної підготовки молодших школярів до школи і розроблено відповідні методичні рекомендації для майбутніх вихователів.

1. Здійснено аналіз ключових термінів і понять дослідження. Ключовими у дослідженні є поняття «готовність до шкільного навчання» і «підготовка дітей до школи», які мають різні риси, якості, методи та методики. Поняття «готовність дитини до шкільного навчання» трактується науковцями по-різному. Деякі з них вказують на різні соціально-психологічні чинники незалежно від соціальних умов. Тоді як інші акцентують на умови навчання, окреслені нормативними документами. Будь-яка зміна форм організації навчання в школі автоматично позначається (позитивно або негативно) на готовності окремих груп дітей до навчання.

Зокрема, А. Василюк зазначає, що «шкільна готовність – це досягнення дитиною відповідного ступеня розумового, емоційного, соціального та фізичного розвитку, який потрібний для участі дитини в шкільному житті та засвоєнні змісту навчальної програми 1-го класу. Шкільна готовність залежить від побутових умов дитини, освіти батьків, дошкільного виховання, здібностей дитини та її здоров'я». Т. Фадєєва трактує дане поняття «як процес та результат становлення цілісної навчальної діяльності дитини. Н. Черепаня у даному контексті розглядає загальну (фізична, інтелектуальна, особистісно-вольова) і спеціальну (уміння включатися в засвоєння предметних знань, умінь, навичок) підготовку.

Проаналізовано також такі поняття, як психологічна готовність, функціональна готовність, шкільна зрілість і незрілість, шкільна адаптація та дезадаптація.

У цілому, феномен «підготовка дитини до школи» нами розглядається як загальна і спеціальна підготовка дітей дошкільного віку, яка забезпечує їх фізичний, психічний і соціальний розвиток відповідно до індивідуальних можливостей, нахилів і здібностей, які обумовлюють поступову інтеграцію в шкільний освітній простір. Тобто, це характеристика особистості дитини, яка опосередковується засвоєними знаннями, вміннями, навичками ігрової, трудової й пізнавальної діяльності, впливом сім'ї, закладу дошкільної освіти й школи, суб'єкт-суб'єктною партнерською взаємодією між учнями, вчителями та батьками, що виявляється в процесі стартового, поточного та фінішного діагностування якісними змінами особистості дитини (її активністю, самостійністю, творчістю).

2. Охарактеризовано основні компоненти готовності шестирічної дитини до шкільного навчання, серед яких фізична, психологічна, дидактична та соціальна. Дані компоненти у сукупності забезпечують набуття дошкільником ключових компетентностей. У цілому, готовність дитини до навчання є результатом психічного розвитку дошкільника й запорукою його успішного подальшого шкільного навчання. Від підготовленості дитини до

школи залежить успішність адаптації до режиму шкільного життя, навчальних успіхів та психічного самопочуття.

Одночасно слід зауважити, що досі відсутня науково обґрунтована система оцінки готовності дітей шестирічного віку до навчання у школі.

3. Досліджено різні підходи до організації умов для підготовки дітей до школи. Зокрема, сучасною організацією підготовки дітей до шкільного навчання є передшкільна освіта, яка є обов'язковою для дітей-п'ятирічок і здійснюється в закладах дошкільної освіти, у навчально-виховних комплексах «дошкільний заклад – початкова школа», при Центрах розвитку дітей та закладах загальної середньої освіти за єдиними програмами.

З'ясовано, що передшкільна освіта має: забезпечити єдині стартові умови для шестирічок перед вступом до першого класу; формувати психологічну готовність дітей до навчальної діяльності; формувати допитливість, дослідницькі навички, самостійність та ініціативність; використовувати різні форми організації занять. Результатом передшкільної освіти повинна бути сформована у дітей шкільна зрілість.

Досліджено, що підготовка дитини-дошкільника до школи передбачає:

- загальний особистісний розвиток, досягнення необхідного рівня обсягу пам'яті, уваги, мислення, мовлення та інтелекту;
- виховання вміння довільно керувати собою, зосереджуватися на виконанні завдання;
- формування мотивів, що спонукають до навчання;
- збагачення знань, розвиток фізичних і нервово-психічних якостей організму, формування логічного мислення та мовленнєвої компетентності, розвиток позитивного ставлення до навчання, регуляції поведінки.

4. Розглянуто різні діагностики визначення рівня підготовленості дітей до навчання та здійснено аналіз власних досліджень.

Зокрема, діагностичні методики, тестування, анкетування, проведення бесід з дітьми та їх батьками з метою визначення готовності до навчання допоможуть учителю та психологу перевірити рівень шкільної зрілості (морфологічного, функціонального та інтелектуального розвитку).

Представлено різні методики діагностики шкільної готовності, які дозволяють перевіряти показники психічної зрілості дитини (розумову активність, здатність до саморегуляції навчальної діяльності, фонематичний слух, мовленнєвий розвиток, пам'ять

та логічне мислення). З'ясовано, що тести можуть визначати напрям можливої корекційної роботи з дитиною.

Для проведення власного емпіричного дослідження було використано тест Керна-Йірасика. Це дозволило нам діагностувати шкільну готовність першокласників, а саме: рівень психічного інтелектуального розвитку, тонкої моторики руки, зорово-рухливої координації та посидючості. Тестування здійснювалося в двох 6-особових групах. Вони відрізнялися тією особливістю, що першу групу становили діти, які тривалий час відвідували дитячий садочок, а другу – ні. У цілому, результати даних тестувань довели, що рівень функціональної шкільної готовності набагато вищий у дітей, які відвідували дитячий садочок.

Також було здійснено опитування батьків цих дітей з метою визначення адаптованості першокласників до шкільних умов. Результати анкетування виявили, що сім учнів цілком адаптовані до школи, у чотирьох учнів спостерігається можлива дезадаптація та у одного учня – дезадаптація.

Наступна анкета була використана для діагностики навчальної мотивації учнів. Рівні мотивації визначалися за високим, середнім та низьким діапазонами.

Дослідження показало, що два учні класу мають високий рівень шкільної мотивації, шість учнів – гарну мотивацію, три учні виявили позитивне ставлення до школи. Однак один учень виявився із низьким рівнем мотивації та один – засвідчив шкільну дезадаптацію.

Отже можна дійти чергового висновку, що не всі першокласники досягли необхідного рівня психологічної зрілості до систематичного шкільного навчання. У деяких учнів відмічена не лише відсутня навчальна мотивація, але також помічене слабе володіння ними операційними навичками, нерозвиненість тонкої моторики та виявлений слабкий мовленнєвий розвиток.

Доведено, що успішність шестирічного учня багато в чому залежить від рівня завчасної підготовленості до шкільного навчання.

Дослідження показали, що далеко не всі діти на момент вступу до школи досягають того рівня психологічної зрілості, який дозволив би їм успішно перейти до систематичного шкільного навчання. У таких дітей відсутня навчальна мотивація, низький рівень довільності уваги та пам'яті, відзначається певна нерозвиненість словесно-логічного мислення,

неправильне формування способів навчальної роботи, слабке володіння операційними навичками, низький рівень розвитку самоконтролю. Також відзначається нерозвиненість тонкої моторики та слабкий мовний розвиток. Таким чином, підготовка дітей до школи має бути різнобічною та починатися задовго до вступу до школи.

Одночасно досі не розв'язаними в педагогічній теорії та практиці залишаються проблеми, зокрема: форсування підготовки дітей до школи засобом ускладнення інтелектуальної складової; надмірне розумове перевантаження дитини; необґрунтоване використання засобів навчання і гаджетів, які спричиняють незадовільний стан здоров'я дітей тощо.

5. Розроблений і запропонований для студентів-майбутніх вихователів ЗДО спецкурс «Підготовка дитини до шкільного навчання» сприятиме: ознайомленню студентів педагогічного університету із теоретичними положеннями щодо особливостей підготовки дошкільнят до навчання у школі, адаптації першокласників до шкільного життя; із методичними напрямками, системами і методами, нормами та засобами підготовки дитини до школи, а також формування вміння застосовувати отримані знання під час педагогічних практик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова І. Психологічна готовність до школи в контексті проблеми адаптації. *Початкова школа*. 2009. № 1. С. 61-63.
2. Адаптація дитини до школи / Упоряд. Максименко С., Максименко К., Главник О. Київ: Мікрос-СВС, 2003. 96 с.
3. Адаптація першокласників до навчання у школі: маленькі секрети важливого досвіду. URL: <https://school182.kiev.ua/адаптація-першокласників-до-навчання-2/> (дата звернення 25.11.2021).
4. Амонашвили Ш. Здравствуйте, дети! Пособие для учителя. Москва: Просвещение. 1983. 208 с.
5. Андрієвський Б. Проблеми готовності шестирічних дітей до навчання в школі. Педагогічний альманах : зб. наук. праць. Херсон : РІПО, 2010. Випуск 5. С. 6-9.
6. Артемова Л. Моделі структур дидактичної гри та ігрових стосунків. *Дошкільне виховання*. 2005. №4. С. 6-7.
7. Афоніна Є., Заріцький О., Міщенко Н. Психолог у НУШ: радісно та впевнено руш. Путівник психолога в Новій українській школі. Краматорськ : Витоки, 2018. 250 с.
8. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 28.12.2021).
9. Батьківські збори «Адаптація дитини до навчання в 1 класі НУШ». URL: <https://naurok.com.ua/batkivski-zbori-adaptaciya-ditini-do-navchannya-v-1-klasi-nush-61124.html> (Дата звернення 04. 12. 2021).
10. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» /В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ: Алатон, 2020. 64 с.

11. Бережко З. Діагностика соціальної адаптованості вихованців і визначення рівнів мотивації спілкування. *Дошкільний навчальний заклад*, 2009. № 5. С. 2-11.
12. Берник О., Козак І., Лушанець Г. Програма підготовки майбутніх першокласників до школи. *Розкажіть онуку*. 2012. Січень (№1-2). С. 119-124.
13. Беленька Г. П'ятирічні: на фінішній прямій до школи. *Дошкільне виховання*. 2013. № 11. С. 6.
14. Бібік Н. Нова українська школа: poradnik для вчителя. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
15. Біла І. Психологічні аспекти готовності до шкільного навчання. *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи: збірник наукових праць*. Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2020. С. 31-42.
16. Біла І. Психологічний супровід розвитку індивідуальності дитини. *Практичний психолог. Дитячий садок*. 2013. № 9. С. 6-13.
17. Богуш А. Головні аспекти підготовки дітей до школи. *Дошкільне виховання*. 2011. № 10. С. 2-4.
18. Богуш А. Вектор наступності Державних стандартів дошкільної і початкової ланок освіти. *Початкова школа*. 2013, №3. С. 1-4.
19. Бойко О. У гості до казки : заняття для старших дошкільників. *Учитель початкової школи*. 2014. № 7/8. С. 10-12.
20. Бондаренко Т. Проблеми підготовки дітей до школи в історії зарубіжної і вітчизняної педагогічної думки. *Рідна школа*. 2003. №9. С. 70-73.
21. Борисова З. Історія дошкільної педагогіки. Навчальний посібник для студентів педагогічних інститутів. Київ : Вища школа. 1990. С. 50.
22. Будиночок (Н.І. Гуткіна) – діагностика розвитку довільної сфери, готовності до школи. *Дитячий психолог*. URL: <https://dytpsyholog.com/2015/04/16/будиночок-н-і-гуткіна-діагностика-по/> (дата звернення: 20 серпня 2022 року)
23. Василюк А., Танась М. Педагогічний словник-лексикон (українсько-англо-польський). Київ-Варшава, 2013. 222 с.

24. Венгер А., Эльконин Д. Особенности психического развития детей 6-7 лет. Москва: 1988. 321 с.
25. Верба О. Наступність між дошкільною і початковою освітою. *Початкова освіта*. 2013. № 13. С. 5-9.
26. Выготский Л. Психология развития ребёнка. Москва: Изд. Смысл, изд. Эксмо, 2005. 512 с.
27. Гнед І. Мартиненко С. Діагностичні методики вивчення готовності дитини до навчання в школі. URL: <https://conference.pu.if.ua/forum/files/11-13052016/1/Gned.pdf> (дата звернення: 20.12.2021).
28. Гозак С., Філоненко О. Особливості функціональної готовності дітей до шкільного навчання. URL: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/280/241> (дата звернення: 22.12.2021).
29. Головань Н. Вікові особливості дітей шестирічного віку та їх діагностика. Навчання і виховання шестирічних першокласників. Київ : Освіта, 1990. С. 52-67.
30. Голота Н. Психологічна готовність старших дошкільників до викликів початкової освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 5. С. 7-12.
31. Гуріна О. Адаптація першокласників: Семінар для вчителів початкових класів. Психолог. *Шкільний світ*. 2008. № 15. С. 13-16.
32. Григор'єв А., Завіна В.І. Психолого-педагогічна діагностика. Київ: Преса України, 2005. С. 106–149. 4. Готовність дитини до навчання / Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. К. : Мікрос; СВС, 2003. 112 с.
33. Гурлева Т. Діти, з якими важко: причини і умови попередження труднощів розвитку і виховання. Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи: збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2020. С. 131-139.
34. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennyaderzhavnogo><https://www.kmu.gov.ua/>

v.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogostandartu-pochatkovoyiosvitistandartu-pochatkovoyi-osviti (дата звернення: 22.12.2021).

35. Діагностика готовності дітей до школи. [упоряд.: О. Дєдов]. Хотин, 2014. 194 с.

36. Дичківська І., Поніманська Т. М. Монтессорі: теорія і технологія. Київ: Вид. дім «Слово», 2006. 304 с.

37. Доповідь на тему «Адаптація першокласників». Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/dopovid-na-temu-adaptaciya-pershoklasnikiv-83605.html> (дата звернення 14.12.2021).

38. Дуткевич Т. Дитяча психологія: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 392 с.

39. Ексакусто Т., Істратова О. Довідник психолога початкової школи. «Довідники». Ростов н / Д: «Фенікс», 2003. 448 с.

40. Закон України «Про дошкільну освіту» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення 26. 10. 2021).

41. Ілляшенко Т. Про готовність дітей до шкільного навчання . *Початкова школа*. 2002. № 3. С. 69-71.

42. Інноваційні технології в дошкільній освіті. URL: http://www.shevchenkovednz.kiev.sch.in.ua/metodichna_robota/innovacii_v_doshkilnij_osviti/ (дата звернення 28. 11. 2021).

43. Іщенко Л. Логіко-математичний розвиток дітей 5-7 років. Зб. наук. пр. Бердянського державного педагогічного університету. Бердянськ : БДПУ, 2010. № 3. С. 141-144.

44. Кіндрат І. І знову про наступність. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2014. № 3. С. 12.

45. Корякіна І. Особистісна готовність дітей 6-го року життя до школи як актуальна проблема сьогодення. Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Бердянськ: БДПУ, 2010. № 3. С. 176-185.

46. Кравчук Л. Особливості шкільної адаптації першокласників. *Сучасна школа України*. 2013. № 9(261). С. 4-16.

47. Крутий К. Планування роботи сучасного дошкільного навчального закладу: поняття, особливості, умови ефективної реалізації. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005. 208 с.

48. Колесова Г. Діагностика адаптації першокласників. *Психолог*, 2010. № 23-24. С. 23- 25.

49. Концепція Нової української школи. UR: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novahttps://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainskashkolacompressed.pdf>ukrainska-shkola-compressed.pdf (дата звернення: 15.12.2021).

50. Кот Н., Тельчарова О. Попередження шкільної дезадаптації як передумова функціонування нової української школи. *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи: збірник наукових праць*. Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2020. С. 202-210.

51. Кот Н. Проблема формування фізичної готовності дітей до шкільного навчання в сучасній теорії та практиці дошкільної освіти. *Теорія та практика дошкільної освіти в сучасних експериментальних дослідженнях: монографія*. Харків: Діса плюс, 2015. С. 245- 277.

52. Ліждвой Л. Наступність дошкільної та початкової освіти. *Дошкільне виховання*. 2011. № 11. С. 18.

53. Любарська І. Співпраця дошкільного закладу і родини у контексті підготовки дитини до школи. *Вісник інституту розвитку дитини: зб. наук. пр.: Вид. НПУ ім. М. П. Драгоманова*, 2011. Вип. 17. С. 68-72.

54. Максименко С., Максименко К., Главник О. Адаптація дитини до школи. К : Мікрос-СВС, 2003. 96 с.

55. Марухина І., Кондратенко Л. Психологічний супровід упровадження Нової української школи : метод рек. Суми : НВВ КЗ СОППО, 2019. С. 88.

56. Марінушкіна О. Проблема шкільної дезадаптації у дітей молодшого шкільного віку. *Практична психологія та соціальна робота*, 2013. № 2. С. 10.

57. Мартиненко С., Осколова С. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики: навчально-методичний посібник. Київ: Вид. університету ім. Б. Грінченка, 2014. 144 с.

58. Мартиненко С. Орієнтовні методики педагогічного діагностування рівнів готовності дитини до навчання в школі. *Початкова школа*. 2008. №2. С. 39-41.

59. Методичні рекомендації щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/1-klas-nysh/nmo-923-dodatok.pdf> (дата звернення 08. 01. 2021).

60. Назаренко Г. Шестирічна дитина в школі: Метод. реком. для вихователів дошкільних навчальних закладів, учителів початкових класів та батьків. Х.: ХОНМІБО. 2003. С. 32.

61. Низковська О. До школи готуємо змалку. *Дошкільне виховання*. 2011. № 5. С. 11-15.

62. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/NEW-SCHOOL.pdf> (дата звернення 16.12.2021).

63. НУШ 1 клас. Адаптація першокласників. Ігри на ранкових зустрічах. URL: <https://naurok.com.ua/uzagalnennya-dosvidu-nush-1-klas-adaptaciya-pershoklasnikiv-igri-na-rankovih-zustrichah-119477.html> (дата звернення 29.11. 2021).

64. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. [Н. Гавриш, Т. Панасюк, Т. Піроженко, О. Рогозянський, О. Хартман, А. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. Піроженко. Київ: Українська академія дитинства, 2017. 80 с.

65. Панасюк Т. Наступність і перспективність дошкільної та початкової освіти. *Практика управління закладом освіти*. 2011. №3. С. 4-5.

66. Пантюк Т. Підготовка дітей до школи в Україні: суспільно-педагогічний контекст : Монографія. Дрогобич : Редакційно-видавничий

відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2016. 504 с.

67. Пантюк Т. Пріоритетні детермінанти процесу підготовки дитини до шкільного навчання. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка», № 31. 2015. URL: <http://pedagogy.dspu.in.ua/index.php/pedagogy/article/view/31/26> (дата звернення: 26.12.2021).

68. Пантюк Т. Аксіологічні засади підготовки дитини до школи. Формування цінностей особистості: європейський вектор і національний контекст: зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Дрогобич, 26-27 жовтня 2017 р.). Дрогобич: Ред.-вид. відділ Дрогобицького ДПУ імені Івана Франка, 2017. С. 200-204.

69. Пантюк, Т. Суспільні детермінанти наступності дошкільної та початкової освіти як складова успіху становлення особистості. Наступність дошкільної та початкової освіти в контексті соціальної мобільності: матеріали теоретико-практ. семінару (20 січня 2017 р.). Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2017. С. 135-137.

70. Підготовка дітей до школи як педагогічна проблема: матеріали обласної онлайн-конференції. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2017. 84 с.

71. Підготовка до школи: практичні поради батькам. URL: <https://logiclike.com/uk/pidgotovka-do-shkoly> (дата звернення 19. 01.2021).

72. Пономаренко Л., Теплякова К. Методы психологической коррекции для работы с детьми младшего школьного возраста. Одесса. 1994.

73. Програма підготовки до школи. Розвиток дитини. URL: <https://childdevelop.com.ua/programs/kindergarten/13/> (дата звернення 20. 01.2021).

74. Псатій А. Особливості готовності дитини до школи. *Дитячий садок*. 2021. № 5-6. С. 13-14.

75. Савченко О. Виховний потенціал початкової освіти: навч.–метод. посіб. К. : СПД «Цудзинович Т.І.», 2007. 204 с.

76. Савченко Ю. Функціональна готовність дитини до шкільного навчання: чому це важливо. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020, № 4. С. 41-45.

77. Савченко Ю. Розвиток емоційного інтелекту учнів молодшого шкільного віку. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 12. С. 12-16.

78. Серякова С., Галакова О. Критерии оценки социальной компетентности младших школьников. *Среднее профессиональное образование*. 2013. № 9. С. 19-21.

79. Словопедія. Словник іншомовних слів. URL: <http://slovopedia.org.ua/36/53396/238365.html> (дата звернення: 23.12.2021).

80. Стратій Н. Роль сім'ї у підготовці дитини до школи. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: зб. матер. V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., (Вінниця, ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О. Голюк. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 409-411.

81. Стратій Н.О. Особливості адаптації першокласників до навчання у школі. Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: зб. матеріалів XXXIII Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф., 15 жовтня 2021 р. Переяслав, 2021. Вип. 33. С.187-189.

82. Таран О.П. Психологічна готовність дитини до школи. Київ: Шкільний світ. 2010. 128 с.

83. Тести для дітей. Чи готова ваша дитина до школи? За ред. М. Н. Ільїна, Л. Г. Парамонова, Н. Я. Головлєва. Київ: Школа, 2003. 336 с.

84. Тест Н.І. Гуткіна. Діагностика розвитку довільної сфери, готовності до школи. *Дитячий психолог*. URL: <https://dytpsyholog.com/2015/04/16/будиночок-н-і-гуткіна-діагностика-ро/> (дата звернення: 22.09.2022).

85. Тест Керна-Йірасика. Діагностика підготовленості до школи. *Дитячий психолог*. URL: <https://dytpsyholog.com/2015/05/07/тест-керна-йірасика-діагностика-гото/> (дата звернення: 22.09.2022).

86. Торищак Н. У фокусі: дитсадок і Нова українська школа. *Дошкільне виховання*. 2019. № 9. С. 11.

87. Фадєєва Т.О. Наступність між дошкільним та початковим навчанням. Кіровоград : РВЦ КДПУ, 2002. 226 с.

88. Філімонова Т. В. Психолого-педагогічна підготовка дітей до школи : навчально-методичний посібник. Миколаїв : СПД Румянцева, 2020. 218 с.

89. Черепаня Н. Проблеми готовності дитини до школи. Педагогіка і психологія. Формування творчої особистості: проблеми і пошуки. Зб. наук. праць. Вип. 33. Київ, 2004. С. 421-426.

90. Черепаня Н. Педагогічні детермінанти готовності дитини до навчання у школі. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/1907/1/ПЕДАГОГІЧНІ%20ДЕТЕРМІНАНТИ%20ГОТОВНОСТІ%20ДИТИНИ%20ДО%20НАВЧАННЯ%20У%20ШКОЛІ.pdf> (дата звернення: 22.12.2021)

91. Черепаня Н. Організаційно-педагогічні умови підготовки дітей до школи. Дис. на здобуття канд. пед. наук. Одеса: Південноукр. державний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського. 2006. 324 с.

92. Черепаня Н. Підготовка дитини до школи: Методичні рекомендації. Херсон: Айлант, 2003. 34 с.

93. Шелестова Л. Дитячий садок – школа: плавний перехід чи стрибок через прірву? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2015. № 5. С.4-5.

94. Юрченко О. Структура соціальної компетентності молодшого школяра Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал МОН України, Сумський держ. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. № 7 (61). С. 234–244.

95. Wiatrowska L., Dmochowska H. Dziecko u progu szkoły. Dojrzałość szkolna dzieci a ich gotowość do nauki. Kraków: Oficyna Wydawnicza «Impuls». 2013. 194 s.